

Prof.dr. Sijbrand Keijser

Prof.dr. Sijbrand Keijser leefde van 17 september 1889 tot 22 augustus 1966 en was de eerste radioloog in het noorden en oosten van Nederland, gevestigd te Groningen. Na zijn artsexamen in 1916 werd hij assistent in de psychiatrie, onder leiding van prof.dr. E.D. Wiersma. Spoedig bleek hij echter niet voor de psychiatrie geschikt te zijn, omdat hij te vriendelijk was en te veel empathie uitstraalde, wat in die tijd, althans in de psychiatrie, niet gewenst was. Hij werd hoofd van het psychiatrisch laboratorium, waar hij gebruik maakte van 'electrische apparatuur', waardoor hij ook met radiologische techniek kennis maakte.

In 1915 was in de stad Groningen behoefte ontstaan aan een centrale röntgenvoorziening die beschikbaar zou zijn voor zowel de artsen uit de ziekenhuizen als voor de vrijgevestigde artsen in 'Stad en Ommelanden'. De besturen van de universiteit en het Algemeen, Provinciaal, Stads- en Academisch Ziekenhuis namen gezamenlijk het initiatief om een vestiging in te richten met een 'voordeur' voor patiënten van buiten het ziekenhuis en een 'achterdeur' voor de eigen ziekenhuispatiënten.

In 1918 werd Keijser tot lector in de Röntgenologie en Electrologie benoemd en werd hij tevens directeur van het Radiologisch Instituut. Hij ontving zijn opleiding tot röntgenoloog op verschillende plaatsen en in diverse instituten; o.a. te Bremen, Hamburg en in het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis in Amsterdam.

Het Radiologisch Instituut was tijdelijk gevestigd in een bedrijfspand aan de rand van het ziekenhuisterrein, tevens aan de straatzijde, de Oostersingel. Het betrof een eenvoudige voorziening, en het zou tot 1933 duren voor op vrijwel dezelfde locatie een nieuw Radiologisch Instituut zou verrijzen, ingericht volgens de moderne technische inzichten van Keijser. Dit gebouw bleef tot 1995 bestaan.

In het begin was Keijser de enige radioloog in de uitgestrekte regio. Zijn meest nabij gevestigde

collega's bevonden zich in Arnhem (Brevet) en in Utrecht (De Waard). Behalve in het Academisch Ziekenhuis werkte Keijser, geassisteerd door de amanuensis Worries, tevens in het R.K. Ziekenhuis en het Diaconessenhuis te Groningen. Hun dagtaak begon om half acht in de stadsziekenhuizen, en omstreeks negen uur bereikten zij het Academisch Ziekenhuis, waar na ongeveer twaalf uur de werkdag werd afgesloten.

Keijser stelde het belang van de patiënt centraal en kreeg door zijn medemenselijke instelling een grote naam bij de bevolking. Hij verstond hun taal en begreep hun gevoelens.

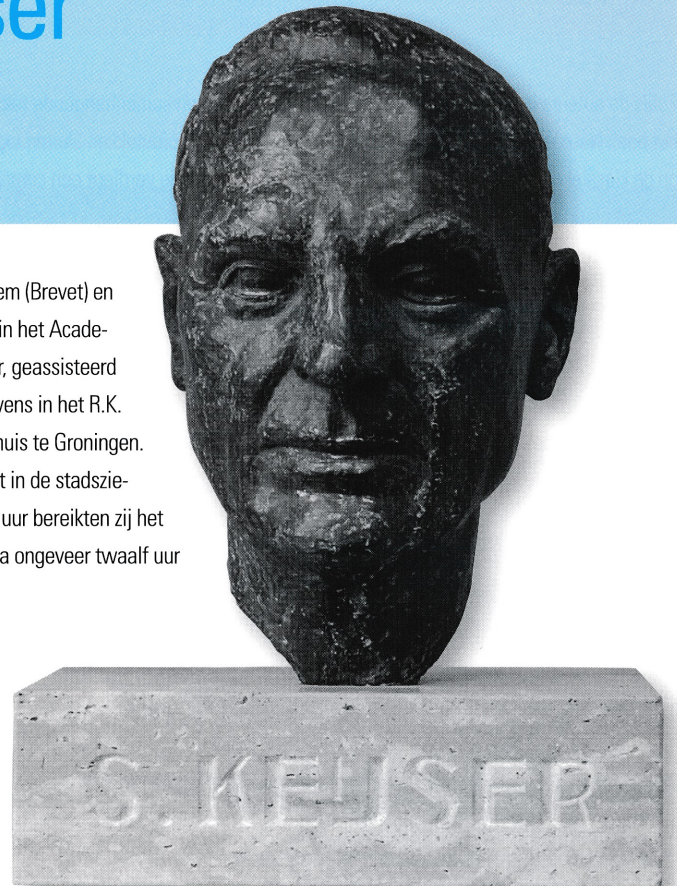
Deze eigenschappen en de zelfstandigheid die hij als directeur van het instituut bezat, wekten bij sommigen afgunst op.

Keijser was primair clinicus, maar de research die in zijn lange loopbaan van 1918 tot 1955 in zijn instituut werd verricht richtte zich, behalve op diagnostiek, op stralingseffecten op menselijk weefsel en het ontstaan van gezwellen. Hij promoveerde in 1934 bij de patholoog prof.dr. H.T. Deelman op het onderzoek 'Tumorfoming door 1:2;5,6-dibenzanthraceen'.

Keijser publiceerde een twintigtal artikelen, waaronder enkele doorwrochte Klinische Lessen, waarin hij de radiodiagnostiek alsmede de radiotherapie behandelde.

Als bestuurder heeft hij de Nederlandse Vereniging voor Röntgenologie en Electrologie gediend. Hij was voorzitter in 1933 en 1934, in 1941 en 1942, toen alle verenigingen door de bezetter werden verboden. In 1946 en 1947 was hij wederom voorzitter van de herren vereniging.

Keijser besteedde veel aandacht aan de diagnostiek van longziekten. Hij richtte in Groningen het goedgeorganiseerde Thoraxcentrum op. Op 1 januari 1948 werd Keijser benoemd tot hoogleraar in de radiologie, welke functie hij bekleedde tot 1 juli 1955.

Borstbeeld van prof.dr. Sijbrand Keijser, opgesteld in het Universiteitsmuseum te Groningen, november 2011.

Aan het einde van zijn loopbaan bracht hij reeds een feitelijke splitsing tot stand tussen Radiodiagnostiek en Radiotherapie, wat getuigde van een vooruitziende blik. De splitsing van beide vakgebieden werd formeel in 1972.

Prof.dr. S. Keijser kan de stichter van het specialisme Radiologie in het noorden en oosten van Nederland genoemd worden. Het is dan ook als een erkenning te beschouwen dat zijn beeltenis, gemaakt door de kunstenaar 'Toet' Dekking, sinds kort een eervolle plaats heeft gekregen in het Universiteitsmuseum van de Rijksuniversiteit Groningen. Voordien stond zijn beeltenis in de hal van het Radiologisch Instituut en, na 1995, in de vergaderkamer van de afdeling Radiologie van het UMCG, naast de foto's van prof.dr. J.R. Blickman en prof.dr. C.J.P. Thijn. In dezelfde ruimte staat ook het borstbeeld van prof.dr. L. Penning.

Groningen, november 2011

S.P. Keijser
L.M. Kingma
J. Vermeij